

Ø-fiskere stiller op til fordel for Omø's dagligvarehandel

Omø's fiskere som kalender-mænd

Fiskere stiller op som modeller til fordel for Omø's dagligvarehandel

Omø's Brugsforening, som driver øens dagligvarehandel, Kwik Spar, har siden dens brud med COOP haft gammel gæld hængende, som har gjort den daglige drift til noget af en gyser. Men nu har Skælskør Bank tilbudt at sløjfe 200.000 kr. af gælden, hvis Omø Brugsforening til gengæld snarest betaler 100.000 kr. af på gælden. Og det kan godt være, at brugsforeningen mangler penge, men Omø-boerne mangler i hvert fald ikke fantasi. To lokale kvinder, Anette Iversen og Hanne Schultz, fik en idé. De har skaffet

en masse sponsorer og har allieret sig med øens fiskere. I påsken kom en fotograf til Omø for at tage billeder af havets husmænd, når de er på søen eller når de lander deres fisk og røgter deres grej. Billederne skal bruges til en „Omø Fiskerkalender 2008“, der sælges til fordel for øens dagligvarehandel. Så på den måde støtter det ene truede erhverv, kystfiskeriet, det andet, udkantsområdets købmand. Udover fotos af øens aktive fiskere, så vil kalenderen også fortælle om Omø-fiskeriets historie og der vil blive givet et par gode fiskeopskrifter fra Omø-køgebogen.

Man er på Omø inspireret af den gruppe midaldrende kvinder

i Nordengland, der for et par år siden lod sig nøgenfotografere til en kalender til fordel for et lokalt hospital. En kalender som solgte mere end 300.000 eksemplarer og siden blev til en film. Sådan går det nu nok ikke med „Omø Fiskerkalender 2008“, det eneste bare skind på billederne bliver nok bare fiske-skind, men interessen for kalenderen har været overstrømmende efter tiltaget har været omtalt i diverse medier, ligesom den lokale støtte er stor. Hvis man har lyst til at købe kalenderen eller læse mere om den, så kig ind på Omø's hjemmeside www.omoe-net.dk.

Claus Jensen

Værdier

Kommentar af
Henry Larsen

Det er det samme år for år, fugletrækket atter går mod nord mod lys og vår. Ja – det har allerede stået på længe. På øerne er der en venskabelig kappestrid om, hvem der først så viben, lærken, og alle der andre vingede gæster, som vi hvert år forventningsfuldt spejder efter (og så er der visse spøgefugle, der har stor fornøjelse med at bringe ovennævnte observatører helt fra koncepterne ved påstå, at de har set viben d. 1. januar). Nogle trækfugle tager kun midlertidigt ophold for at fouragere inden de flyver videre til ynglepladser i nordligere egne. Mange andre vælger heldigvis at opfostre deres pippende småkravl på øerne. De er vore fugle. Dem værner vi om. Når man lever livet på en småø, handler tilværelsen meget om at værne. Værne om det man har, som er værdifuldt, som gør det værd at leve – og værne om det, som er nødvendigt for, at vi kan overleve som ø-samfund.

Det handler både om bløde og hårde værdier

De bløde værdier: At leve med strand og hav som en væsentlig del af tilværelsen. At følge og opleve årstidernes skiften på egen krop. At være tæt på naturens gang i dyreliv og planteliv. At følge med i antallet af fuglereder og hvor mange unger der klækkes. At

samle urter til en kryddersnaps. At sætte garn og fange sin egen middag. At tage bøssen over skulderen og sammen med hunden gå ud og nedlægge et stykke vildt. Ja, naturen kan da også nydes i selskab med walkman og mobiltelefon – hver sin lyst. At deltage i nogle af øens mange foreningsaktiviteter vinteren igennem. At ikke kende til kriminalitet. At vide at dine medborgere altid vil bemærke, hvis du savnes.

Det uerstattelige værdier som vi har og som vi skal værne om – både for vor egen skyld og til glæde for de mange der gæster øerne. Det er ikke værdier, som koster hårde kontanter at bevare, men det er værdier, hvor det kræver omtanke i den måde vi opfører os på, hvis de skal sikres for eftertiden.

De hårde værdier, som koster: Først og fremmest en rimelig færgeforbindelse. Her har i mange år været ro på grund af det lovfæstede faste tilskud fra stat amt og kommune. Efter kommunalreformen indgår det tidligere bidrag fra amtet, sammen med statens bidrag nu i den generelle udligning til kommunerne. Det bliver derfor mindre synligt. Det er derfor vigtigt, at øboerne selv får informeret alle de nye politikere om, hvordan dette hænger sammen. At pengene stadig er der. Det er især vigtigt fordi der er omkostninger ved kommunesammenlægningerne. Derfor vil nogle kommuner få problemer med at holde budgettet, og derfor kan færgestøtten meget nemt komme i spil.

Læge/sygeplejersker/ældreforsorg, skoler, præsteembeder er også vigtige værdier. Hårde eller bløde? Både og måske? De kan i alle tilfælde ikke fungere uden hårde kontanter. Derfor er det også funktioner der let kan blive truet i rationaliseringens/besparelsens hellige navn.

Øvrige vigtige værdier er bl.a. dagligvarebutikker, kroer og spisesteder. Det afhænger af øens størrelse, hvor meget man har. Her kan vi øboere selv gøre en hel del! Det er her ø-solidariteten kommer på prøve. Og det er her, jeg har alle tiders chance for at gøre mig upopulær hos nogle med mine holdninger. Jeg mener nemlig at: Når vi på den ene side finder det yderst rimeligt, at stat og kommuner bør sikre vore nødvendige faciliteter, selvom vi faktisk ikke er rentable, så er vi også moralsk forpligtet til at tage vores egen medicin. Altså – det kan godt være, at vi kan købe maden til vore fester billigere end det øens spisested kan levere det til. Og vi kan garanteret altid finde billigere varer i fastlandets butikker end i øens butik. Men fortjener vi at blive støttet fra det offentlige, hvis vi ikke selv er solidariske?

Jeg er ikke her ude på, at øboere skal føle dårlig samvittighed over at tage på ose-tur til fastlandet en gang imellem for at studere gågadens mange herligheder. Jeg anerkender, at her er et gen, som skal plejes med passende mellemrum for at opretholde livskvaliteten. Men hvis man målrettet planlægger al sin handel efter tilbud på fastlandet, har man så gjort sig fortjent til de ca. 70 millioner, der hvert år ydes i tilskud til småøernes færgetrafik? Til 4.6 millioner årligt til initiativer på øerne? Samt mange andre velvillige håndsrækninger til småøerne gennem årene? Det synes jeg er et godt spørgsmål!

Man hører tit den søgte bortforklaring: „Jamen, butikken har jo ikke ret stort et udvalg“. Nej – og jo mindre du handler i butikken, jo sværere har de ved at have mange varer på hylderne. Så logisk hænger det jo sammen. Hvad gavner det en øbo at spare 3.000 kr. om året på billige tilbud, hvis øens butik er lukket, når man lige står og mangler salt til ægget.

Skulle nogen efter at have læst ovennævnte udgydelser føle sig ramt, er det i allerhøjeste grad tilsigtet.

*

Nyhedsbreve fra sekretariatet

Igennem en årrække har vi jævnlige udsendt nyhedsbreve fra sekretariatet. De indeholder såvel små nyheder, som orientering om diverse aktiviteter. Nyhedsbrevet bliver sendt til godt 250 mailadresser 1-2 gange om måneden. Ønsker man at tilmelde sig nyhedsbrevet, så kan man selv tilmelde sig nyhedsbrevet på www.danske-smaaer.dk eller sende en mail på cj@danske-smaaer.dk.

cj

Region Sjælland inviterer til informationsmøder

Vækstforum Sjælland er nu klar til med 130 mio. kr. at sætte skub i fordelingen af midler til erhvervsudvikling i Region Sjælland. Midlerne skal bidrage til, at regionens erhvervsliv og -aktører kan gå forrest i udviklingen af særlige styrkepositioner og udforskning af helt nye forretningsområder.

I løbet af maj 2007 afholder Vækstforums sekretariat 3 informationsmøder i Region Sjælland, hvor alle har mulighed for at høre om Vækstforums strategi- og handlingsplan og om mulighederne for at få del i udviklingsmidlerne i 2007.

Møderne tager udgangspunkt i en generel introduktion til Vækstforums strategi- og handlingsplan samt Mål 2 Socialfonden, herunder menneskelige ressourcer og forskning/udvikling

og Mål 2 Regionalfonden herunder innovation/vidensdeling og virksomhedsudvikling.

På møderne i Maribo og Korsør vil der blive lagt særlig vægt på at informere om de ekstra muligheder, som hhv. Lolland og de små øer har for støtte til udvikling. Så Smålandshavet og de sjællandske øer har her en enestående kilde til information om støttemuligheder, hvad enten man er en forening eller iværksætter.

Møderne afholdes:

- Maribo 7. maj, Restaurant Bangs
Have fra 15.00-17.00
- Holbæk 10. maj, Hotel
Strandparken fra 8.00-10.00
- Korsør 22. maj, Hotel Rudolph fra
15.00 - 17.00

I forbindelse med mødet serveres et let måltid, og efterfølgende vil der være mulighed for „networking“.

Tilmelding skal ske *senest en uge før* det møde, du ønsker at deltage i til Signe Rubenhagen: sir@regionsjaelland.dk tlf. 5787 5962. Du vil herefter modtage program og praktiske oplysninger.

Vækstforum Sjællands strategi- og handlingsplan kan ligeledes rekvireres hos Signe Rubenhagen.

cj

Bredbåndprojekt udvalgt til at udstille i Bruxelles

Ønet, der har base på Strynø, forsyner flere af de syddanske småøer med trådløst bredbånd. Projektet, der bl.a. er støttet af LEADER+ og Skov- og Naturstyrelsens §4-støtte, er blevet udvalgt til præsentation i Bruxelles af EU-kommissionen med deltagelse af bl.a. landbrugskommissæren.

cj

Annonce:

Bolig søges til leje

Enlig pensionist søger hus eller lejlighed til leje på en af øerne. Gerne småt, men godt! Henvendelse kan rettes til Kristian Kjær på 74 69 49 79

Generalforsamling på Fur

Lørdag d. 2. juni afholder Sammenslutningen af Danske Småøer sin årlige generalforsamling, der denne gang afvikles på Limfjordsøen Fur. Alle øboere er velkomne til selve generalforsamlingen, mens ø-repræsentanterne fra de 27 småøer inviteres til Fur allerede fra om fredagen, hvor de tilbydes logi til søndag morgen. Forslag til dagsorden skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen

cj

Mindeord

En trist nyhed. Else Marie Madsen fra Omø blev ramt af en blodprop, og efter få dage var livet slut. Hun blev 65 år. Både når vi taler om Omø og om Sammenslutningen af Danske Småøer har Else Marie altid fyldt meget på en positiv måde. Hun har deltaget i Ø-sammenslutningens møder og generalforsamlinger lige siden foreningens start, og er derfor en kendt person på mange småøer. Et utroligt menneske. Ramt af alvorlige sygdomme med langvarige hospitalsophold til følge. Alligevel havde hun altid overskud, var ukuelig, positiv, energisk og uselvisk. Når der skulle ske noget i fællesskabets interesse, så var hun der. Det kunne der skrives en meget lang liste om. Her blot et par eksempler. Da vi i nogle år havde en stand på turistmessen i Bella-centret, mødte hun glad op og hjalp til. Vi havde også en dejlig tur sammen, da vi på den svenske ø, Möja, var med til at stifte det europæiske ø-samarbejde. Else Marie kunne bare det med at tale med alle, og man blev altid godt tilpas i hendes selskab.

Else Marie var kendt af mange, og vi er mange der vil savne hende.

Henry Larsen

Kun fantasien sætter grænser for kulinarisk oplevelsesturisme

Får man åndenød eller tendens til tilbagefald eller depression ved omgang med mennesker, som tror de kan gøre en forskel og ændre verdens gang, skulle man ikke befinde sig på Mandø i dagene 16 - 17. marts 2007. Her holdt Foreningen Småøernes Fødevarer-netværk sin årlige generalforsamling efterfulgt af et seminar med temaet; hvorledes tilbyder man ikke-øboere en oplevelse og opnår erhvervsmæssig synergieffekt imellem fødevarerproduktion og turisme på de danske øer.

Under generalforsamlingen blev det vedtaget, at medlemskab som aktive kan erhverves af fødevarerproducenter med folkeregisteradresse på en ø samt virksomheder, hvis hjemadresse er på øen. Varemærket „Øspecialiteter“ ejes af foreningen, men det er uafklaret, hvem der kan gøre brug deraf. For rigoristiske krav frygtes at kunne afskære producenter af kvalitetsfødevarer og egne specialiteter, som kan skabe innovation og beskæftigelse på øerne, men på den anden side skal det sikres, at varemærket ikke udvandes med importerede råvarer, masseproduceret til den billigste mulige pris, som det desværre sker med mange andre danske varemærker. „Øspecialiteter“ står stærkt for kvalitet og egenart i bevidstheden hos medier og detailhandlere, og foreningens åbenlyse

Når man tænker fødevarer og Mandø, så kommer man ikke uden om marsklam. Her er det et besøg i fårenes vinter-stald

mulighed ligger i at udnytte den voksende skare af forbrugere med interesse for varens kvalitet og oprindelse. Diskussionen bør derfor nå sin konklusion.

Kaj Winter, Fejø, og Martin Jørgensen, Skarø, fortsatte som hhv. foreningens formand og næstformand, til medlemmernes udelte tilfredshed. Svend Aage Hansen, Årø, genvalgtes som kasserer, ligeledes til udelte tilfredshed – tilkendegivet ikke mindst af formanden og næstformanden. Niels Corydon, Skarø, modsatte sig genvalg af beskedenhed og begrundet i, at Skarø var overrepræsenteret i bestyrelsen. Han stillede sig efterfølgende til rådighed som 1.-suppleant for at modvirke den overrepræsentation Fejø derved fik i bestyrelsen ved valget af Karin Hvidtfeldt. Hvilket alle fandt betryggende. John Sørensen, Strynø, lod sig kåre som 2.-suppleant. Morten Priesholm, Sammenslutningen af Danske Småøer, afskar som ordstyrer ethvert tilløb til tumult og satte som sædvanlig standarden for, hvilken indsats foreningen venter sig af „passive“ medlemmer.

Under seminaret blev der givet eksempler på initiativer rækkende fra guldgravning – et andet ord for salg

af mudderbade – i Vadehavet til team building-overnatning på rallen på en øde ø forsynet blot med sovepose og telt, et par brændeknuder, et nyslagte lam – åhja – og rødvin. Nogle var imponeret over beløbet, man som vært kunne tage for denne personudviklende aktivitet, mens andre mente, at lettelsen ved at overleve ville være større, hvis prisen havde været den dobbelte. Der blev givet eksempler på guidede busture, hvor man kombinerer natur- og kulturoplevelser med besøg hos fødevarerproducenter og foredrag om produktionens baggrund, hvor man får et måltid og præsenteres for gårdbutikkens varesortiment. Og der blev givet eksempler på, at man udnytter øernes absolutte egenart, oplevelsen af en organisk sammenhæng i såvel det sociale liv som i det at få det daglige brød. Hvor lammekød ikke er storcentrets slagtilbud, men noget der dumper ud af fåremaver i påskeferien, og hvor ikke blot sammenhold, men også fjendskaber er med til at give nerve til et samfund, hvor man ikke helt kan vælge hinanden fra. Her kan sommerhusgæster inviteres til deltagelse i en fødevarerproducenters sorger, glæder og daglige sysler mod at købe anparter af

Mærsk-millioner til Strynø

På Strynø har man i lang tid hevet sig i håret over havnens mildest talt elendige tilstand, en tilstand som kommunen ikke har midler til at rette op på. Men den udfordring har et lokalt bådelaug taget op. Man har lavet en plan for renovering og en mindre udvidelse, hvor fokus er at bevare den lille havns kulturhistoriske værdier og søgte A.P. Møller-fonden om penge til projektet. Håbet var at fonden ville finansiere en del af projektet, så derfor var overraskelsen og glæden kolossal på øen, da man fik tilsagn fra fonden om en fuld finansiering af projektet på 5,8 mio. kroner.

cj

produktionen. Eksempler på aktiviteter var mangfoldige og illustrerer, at kun fantasien sætter grænser. De var ikke umiddelbart til at øjne.

Der blev diskuteret livskvalitet som fødevarereproducent på en ø, og der blev diskuteret økonomi. Et rundkig blandt aktive medlemmer af foreningen afslører mennesker med en høj gennemsnitsuddannelse, som har fravalgt andre karrieremuligheder for at bosætte sig på en ø og udleve en drøm om fred i sindet og tid til eftertanke, men som er blevet fanget af iværksætterens personlige ambitioner. I regi af Foreningen Småøernes Fødevarer-netværk bliver der skabt livskvalitet og arbejdspladser på øerne, men selv ildsjæle kan få åndenød over de muligheder vores nuværende medvind giver for at skabe bæredygtig udvikling og varige arbejdspladser på øerne. Det forudsætter også rationel produktion med volumen af kvalitetsprodukter og med medarbejdere, der får feriepenge og faktisk tid til at holde ferie. Nye stærke kvalitetsvaremærker er skabt på øerne, og flere kan og skal skabes a' la Samsøkartofler, Lammefjordsgulerødder og – Lurpak – man må ikke sætte ambitionsniveauet for lavt. Der er brug for flere ildsjæle. Og yngre.

Laurids Siig Christensen, Sejro

Dannelse af aktionsgruppe for småøerne

Søndag den 10. juni på Hotel Ansgar i Odense

Et nyt landdistriktsprogram og et nyt fiskeriudviklingsprogram under Fødevareministeriet træder i kraft her i foråret. Formodentlig får vi i den forbindelse mulighed for at danne en aktionsgruppe på småøerne. Aktionsgruppen skal bl.a. anbefale, hvilke projekter fra småøerne, der skal have støtte fra de to programmer. Retningslinjerne for at danne af aktionsgrupper er ikke på plads, men for at vi kan overholde tidsfristerne, inviterer Sammenslutningen af Danske Småøer hermed til

Kl. 11.00 - 12.00 Informationsmøde om dannelse af aktionsgruppe

Program

- Orientering om landdistriktsprogrammet og fiskeriudviklingsprogrammet 2007 - 2013
- Beslutning om småøernes deltagelse i de to programmer

Hvis det på informationsmødet bliver besluttet, at der skal etableres en særskilt aktionsgruppe for småøerne afholdes der efterfølgende:

Kl. 13.00 - 15.30 Stiftende generalforsamling i foreningen Småøernes Aktionsgruppe

Dagsorden

1. Valg af dirigent og referent
2. Vedtagelse af vedtægter
3. Valg af bestyrelse
4. Valg af formand
5. Valg af revisor
6. Evt.

Oplysninger om de to arrangementer og om landdistrikts- og fiskeriprogrammet samt udkast til vedtægter kan fås hos projektmedarbejder Morten Priesholm, tlf. 38 33 00 67.

OBS: Alle beboere med folkeregister-adresse på en af de 27 småøer organiseret i Sammenslutningen af Danske Småøer har møde- og stemmeret på generalforsamlingen. Af praktiske årsager anmoder vi dog om tilmelding til arrangementerne inden d. 5. juni på bn@danske-smaaoer.dk eller tlf. 62 51 39 93. Efter tilmelding får man tilsendt materiale om aktionsgruppens arbejde, udkast til vedtægter m.m..

Småøernes aktionsgruppe skal fremme udviklingen på småøerne gennem samarbejde med frivillige kræfter, organisationer samt kommunale og regionale aktører m.v. i overensstemmelse med Landdistriktsprogrammet og Fiskeriudviklingsprogrammet 2007 - 2013. Aktionsgruppens bestyrelse kan herunder indstille prioriterede projekter til tilskud under programmerne og tage selvstændige initiativer til projekter og processer. Deltagelse i bestyrelsens arbejde er omfattet af habilitetsreglerne. Det betyder bl.a., at bestyrelsesmedlemmer er inhabile ved bestyrelsens behandling af ansøgninger om tilskud, når medlemmerne har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.

Sammenslutningen af Danske Småøer

3 øer blogger

De 3 øer i Smålandshavet, Fejø, Femø og Askø, er gået sammen om en ny weblog. En weblog er lidt populært sagt en hjemmeside, hvor man giver udtryk for sine holdninger om dette og hint, og på den nye hjemmeside er der allerede stor aktivitet, hvor der skrives om alt fra ø-liv over natur til erhvervsudvikling. Besøg webloggen på www.smaalandsbloggen.dk.

cj

Ø-liv under lup

Fem samarbejdende museer i det sydfynske har sat sig for at finde ud af, hvad der er karakteristisk for ø-livet. Til det formål har de omdelt spørgeskemaer til fastboende og fritidshusejere på de sydfynske øer, hvor man bliver bedt om at svare på forskellige spørgsmål. Ambitionen er, at svarene og en „ekspedition“ til øerne skal skaffe viden, der kan danne grundlaget for en ø-livsudstilling i år 2008.

cj

Ølympiade på Avernakø

Avernakø er værts-ø for årets ølympiade, hvor øboere mødes og dyrker sport og leger, samt holder en god fest. Avernakø hilser og siger, at alle øer er meget velkomne, uanset om de er i stand til at stille hold eller dyrker nogen form for idræt til daglig, kom og vær med til en hyggelig weekend. Det foregår i dagene 29. juni - 1. juli. Hvis der er spørgsmål til arrangementet, så kan der rettes henvendelse til Avernakø Idrætsforening v./ Flemming Christensen på 62 61 74 70.

cj

25 øboeres 70 idéer

Gule sedler, grønne sedler. Blå, orange og lyserøde. I alt 60 små papirlapper er hængt op på en lang, hvid væg. I lokalet summer det af jyske, fynske og sjællandske ø-dialekter. 25 øboere er samlet til idé-seminar. Og sedlerne på væggen rummer netop hele samlingen af ideer, som den ser ud efter 12 timers koncentreret arbejde.

Her er købmanden fra Avernakø, et par IT-nørder, en pensionist eller to, en lille håndfuld turist-folk, en fisker fra Omø, en fiskeopdrætter og et par landmænd. I flokken finder man også folk med særlig interesse for børnenes og de unges vilkår, andre med et varmt hjerte for øernes natur & miljø og nogle, der synes at iværksætteri og udviklingsprojekter er sagen. Det er altså en broget flok øboere, der er samlet her en weekend i midten af marts på en kro i udkanten af Odense. Det er Sammenslutningen af Danske Småøer, der har inviteret dem alle sammen for at få deres bedste ideer til, hvordan vi kan styrke småøerne. Det er en weekend i fremtidens tegn, og Ø-sammenslutningen har lagt op til debat om hvilke ideer, løsninger og projekter, der kan skabe attraktive levevilkår og udvikling på vores øer. Hvad skal vi satse på? Og hvad skal vi bruge penge og kræfter på de næste år?

Her en uges tid efter seminaret prøver jeg at sætte overskifter på ideerne og beskrive dem. 70 ideer blev det til i alt. Store og små imellem hinanden. Nogle er helt konkrete og lige til at sætte i søen, andre er mere visionære. Nogle kræver masser af penge, og andre har bare brug for god vilje og lidt håndkræfter. Men alle ideerne er positive og kan være med til at skabe nye muligheder og nyt liv på øerne. Det er ikke nødvendigvis nyheder alt sammen. Nogle ideer er splinternye, andre er allerede afprøvet. Så resultatet fra seminaret skal først og fremmest ses som et udtryk for, hvad der rører sig blandt en flok øboere nu og her. Hvor er problemerne lige nu, og hvor er løsningerne? Hvilke retninger skal vi arbejde i?

Efter nogle forsøg er jeg nu i stand til at samle ideerne under overskrifter, som beskriver, hvilke temaer de samler sig om. Her er et lille udvalg af mine overskrifter:

1. *Bosætning med fokus på børn og unge:* På øerne har vi en gruppe unge i aldersgruppen 12-17 år, som har brug for og ønsker om nye fritidsaktiviteter. Hvad kan vi tilbyde dem?
2. *Erhvervsfremme og finansiering:* En fælles indsats kan hjælpe eksisterende små ø-virksomheder, men kan også være med at tiltrække nye virksomheder. Ø-erhvervssekretariatet og en fælles vækstfond er nogle af mulighederne.
3. *Oplevelsesturisme og wellness:* Oplevelsesturisme og wellness er nye begreber indenfor turisme. På småøerne har vi gode forudsætninger for at udvikle vores egne tilbud indenfor denne type turisme.
4. *Ø-naturen:* På småøerne kan vi bruge naturen som et aktiv, der kan trække gæster og arbejdspladser til øerne. For eksempel kan et ø-naturcenter også betjene et område på fastlandet og på den måde skabe flere ø-arbejdspladser
5. *Formidling, kommunikation og PR:* Vi kan styrke vores samarbejde og kommunikation ved at bruge Internettet. Men vi kan også dyrke og udvikle det direkte møde, hvor øboere lærer hinanden at kende og dermed styrker fællesskabet. Ungdoms-camps, ældre-træf og internationale udvekslingsbesøg er nogle af mulighederne.
6. *Fællesskab, værdier og strategier:* I et fælles værdigrundlag kan vi formulere, hvilke værdier vi har til fælles på øerne. Et værdigrundlag giver svar på, hvad der holder os sammen, og hvorfor øsamfundene er værd at bevare og styrke.

Her er ikke plads til at nævne alle overskifterne. Og slet ikke til at beskrive alle 70 ideer. Dem kan man til gengæld finde i et hæfte, som Sammenslutningen af Danske Småøer vil få trykt.

Hæftet bliver sendt til de 27 beboerforeninger på småøerne. Her kan bestyrelserne så gribe nogle af ideerne, eller lade sig inspirere til at finde andre ideer og løsninger, som kan bruges her og nu. Bestyrelserne kan også vælge at give hæftet og ideerne videre til virksomheder og beboere på øerne. Hos Ø-sammenslutningen vil vi bl.a.

Det var en intensiv weekend i idéernes tegn! Her er det fra venstre Liselotte Sørensen, entreprenør og vognmand fra Anholt, og Karin Christensen, pædagog på Sejerø, der i fællesskab vrider hjernen

bruge hæftet og de 70 ideer, når vi i løbet af et par måneder skal danne en såkaldt aktionsgruppe, som skal være med til at kanalisere penge fra et nyt dansk landdistriktsprogram ud til småøerne.

Aktionsgruppen skal selv formulere en særlig udviklingsplan for småøerne, og her kan ideerne og hæftet være pejlemærker for, hvad der er af muligheder og løsninger.

Vi vil også bruge ideerne som inspirationskilde, når vi tilrettelægger andre aktiviteter: Kurser & seminarer, nye ø-projekter, vores politiske arbejde osv.

Hvis du er interesseret i at kigge med i idé-hæftet, så kan du låne det hos din beboerforening, eller downloade det på www.danske-smaaer.dk.

Morten Priesholm

Ny aktionsgruppe på vej på småøerne

I løbet af foråret og sommeren skal der dannes en aktionsgruppe for småøerne. Det er nemlig aktionsgruppen, som skal anbefale, hvilke projekter fra småøerne, der skal have støtte fra dele af det ny landdistrikts-program.

Lige nu er Fødevareministeriet ved at skive en bekendtgørelse, som beskriver, hvordan man danner en aktionsgruppe, og hvordan gruppen skal sammensættes. Fra Sammenslutningen af Danske Småøer forsøger vi at påvirke disse retningslinjer, så de bliver til gavn for småøerne.

Når vi ved hvilke krav, der bliver stillet til os, vil sammenslutningen tage initiativ til, at der bliver dannet en aktionsgruppe. Vi vil også hjælpe med, at gruppen får udarbejdet den udviklingsplan, som vi allerede nu ved, at Fødevareministeriet vil kræve af os.

Hvis man vil vide mere om landdistriktsprogrammet og planerne for en aktionsgruppe på småøerne, så kan man kontakte vores projektmedarbejder Morten Priesholm på telefon 38 33 00 67.

mp

Befolkningen på de små øer i 2007

Hvis de småøers sundhed alene skal måles på antal beboere, ja, så ser det ud til at stå lidt sløjt ud med helbredet. Det indtryk kan fås, når man læser Danmarks Statistiks opgørelse over antal folkeregistertilmeldte beboere pr. 1. januar, 2007. For på et år er det samlede befolkningstal for de 27 øer

faldet med godt 200 beboere fra 5.284 til 5.096. Og man skal ellers ikke længere tilbage end til år 2003, hvor øerne havde en lille opblomstring med i alt 5.417 beboere. Et år som i øvrigt afstedkom masser af omtale med gode historier om en positiv befolkningsudvikling på de små øer. En positiv histo-

rie, som siden har bidt sig fast. Jeg har gerne har søgt at nuancere den, men dog ikke nænnet at skyde den helt ned, når jeg siden er blevet præsenteret for den. Men nu går den vist ikke længere, befolkningsudviklingen er ikke positiv! Der er lyspunkter, derom senere, men et faktum er, at ud af 27 øer, der har de

	Agersø	Anholt	Askø	Avernakø	Barsø	Birkholm	Bjørnø	Baagø	Drejø	Egholm
1930	404	415	224	338	73	68	64	220	318	145
1940	380	220	212	338	61	61	75	210	293	135
1950	371	231	193	296	58	52	60	186	268	115
1960	340	239	163	272	55	57	40	137	246	77
1970	286	191	106	192	45	39	47	97	159	62
1980	253	146	107	151	28	16	49	73	132	59
1990	257	166	71	96	22	7	32	39	102	57
2000	247	164	73	115	26	9	40	32	81	50
2001	255	171	69	117	22	9	36	30	78	52
2002	251	166	72	123	24	9	39	35	69	53
2003	255	157	71	121	25	8	33	35	72	52
2004	257	165	70	119	25	8	33	39	76	59
2005	240	161	69	113	25	7	43	36	74	50
2006	247	167	67	110	26	10	39	34	69	48
2007	231	164	61	110	26	8	36	32	62	53
	Endelave	Fejø	Femø	Fur	Hjarnø	Hjortø	Lyø	Mandø	Nekselø	Omø
1930	596	1240	635	1556	197	56	375	176	50	300
1940	515	1238	614	1440	179	46	351	163	46	297
1950	466	1331	590	1446	193	32	314	174	42	300
1960	403	1103	508	1473	170	30	280	159	45	246
1970	265	883	377	1294	120	29	198	128	28	219
1980	208	735	305	1139	129	14	182	97	22	196
1990	171	654	224	1032	133	15	144	81	19	172
2000	163	616	182	949	110	17	132	69	22	159
2001	166	601	172	949	121	14	141	64	22	171
2002	173	591	164	945	114	14	148	62	26	177
2003	177	625	156	939	119	14	144	60	24	193
2004	172	639	149	914	111	14	150	59	25	194
2005	171	622	154	904	108	13	138	59	24	190
2006	177	619	144	912	103	13	130	56	26	187
2007	174	565	144	900	105	12	120	52	22	188
	Orø	Sejersø	Skarø	Strynø	Tunø	Venø	Aarø	Samlet befolkningstal		
1930	885	896	116	623	256	279	261	10.766		
1940	833	849	123	555	224	210	306	9.974		
1950	785	782	113	527	209	175	303	9.612		
1960	673	664	91	428	166	164	278	8.509		
1970	644	545	52	284	123	121	231	6.765		
1980	650	491	43	243	119	129	217	5.933		
1990	754	464	26	211	81	159	207	5.396		
2000	1007	392	27	208	92	188	215	5.385		
2001	1012	377	32	199	94	206	209	5.389		
2002	989	375	35	203	97	198	200	5.352		
2003	977	387	39	216	108	206	204	5.417		
2004	950	406	31	193	112	212	196	5.380		
2005	948	406	37	206	112	211	183	5.304		
2006	937	403	36	218	115	211	180	5.284		
2007	893	407	36	214	111	199	171	5.096		

Kilde: Danmarks Statistik

20 haft en tilbagegang i befolkningen, 4 øer holder skansen, mens Hjarnø, Omø og Sejerø er alene om en minimal fremgang.

Bliver øerne sølvbryllupskvarterer?

Men inden man maler et for dramatisk billede af udviklingen, så er det vigtigt at kigge dybere i tallene. For mange af øerne er der tale om en minimal tilbagegang. Og i en lille befolkning kan selv en enkelt families fraflytning tydeligt ses i statistikken. Det der stikker i øjnene i tallene er tilbagegangen for især Orø og Fejø. Orø toppede tilbage i år 2001 med 1.012 beboere og er siden støt og roligt faldet. Og Fejø har efter en ellers flot opblomstring fået et dyk, især det sidste år. Forklaringerne er sikkert mange. En ø kan sikkert, ligesom et parcelhuskvarter, udvikle sig til et sølvbryllupskvarter, når børnene flytter hjemmefra, ø-livet bliver måske bare for bøvlet, eller stigende huspriser kan måske afholde folk fra at flytte til en ø, hvor husstandsindkomsten som regel er mindre, og derfor ikke kan bære de højere boligomkostninger.

Skæv befolkningssammensætning

Det kommer næppe som en overraskelse for nogen, at befolknings-

sammensætningen på de små øer ikke ligner det danske gennemsnit. På næsten alle øer er aldersgruppen 18-34 år nærmest fraværende. For de yngre ser det knap så skævt ud, hvis man ser på øerne som et hele. Til gengæld så er der, med enkelte undtagelser, en overrepræsentation af ældre borgere på de små øer. På Femø og Drejø er det mest tydeligt. På Femø er over 40% af befolkningen i aldersgruppen „67 år og derover“, og hvis man tager gruppen 50 til 66 år med, så udgør befolkningen på „50 år og derover“ ca. 80% af befolkningen på Femø. Og på Drejø udgør gruppen „50 år og der over“ godt 90 % af befolkningen. Til sammenligning, så udgør aldersgruppen på „50 og derover“ ca. 35% af den danske befolkning, samlet set.

Det behøver selvfølgelig ikke i sig selv at være et problem, at et lokalsamfund er domineret af ældre borgere. Men det giver nogle bosætningsmæssige udfordringer. For af naturlige årsager kan borgere i den alder pludselig være væk, og så står man med en ledig boligmasse, der gerne skulle være tilflyttere til.

Lyspunkter, trods alt

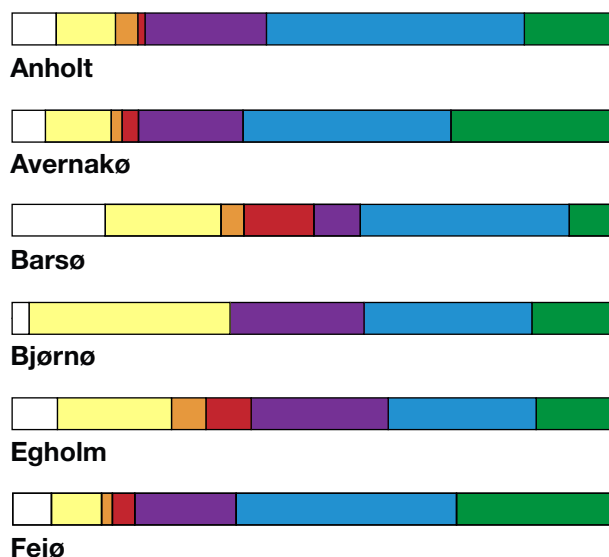
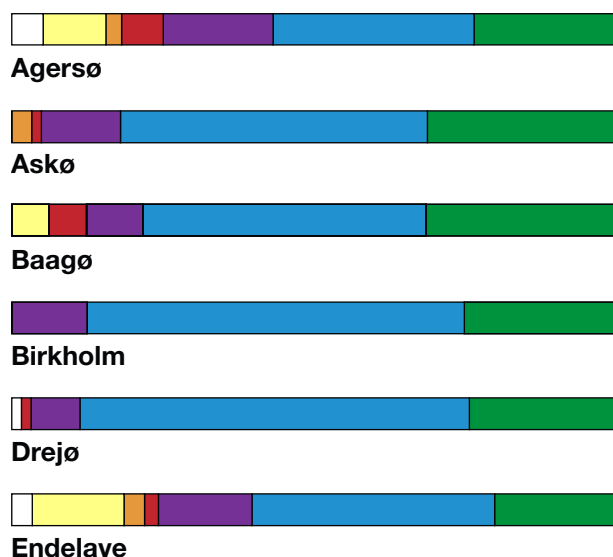
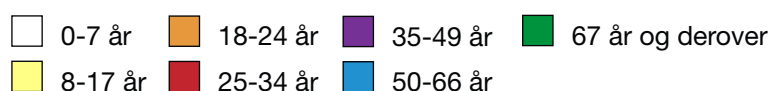
Når man kigger på befolkningsudviklingen gennem de sidste par år,

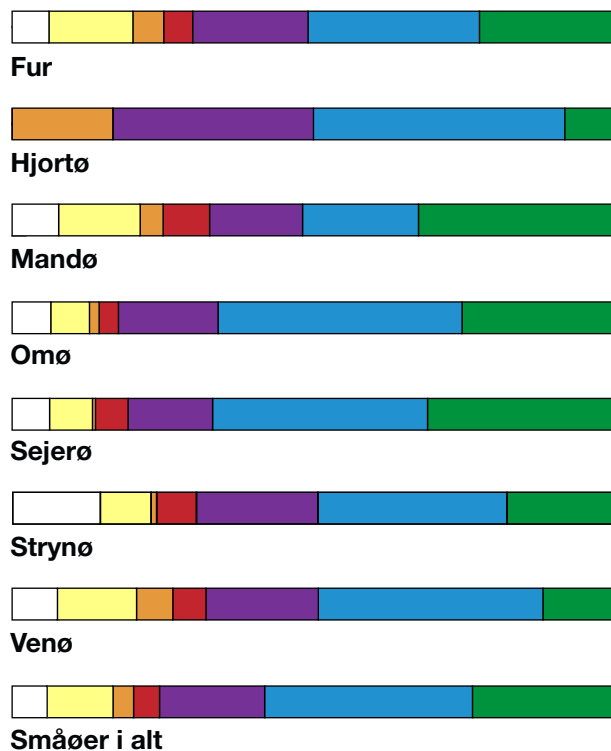
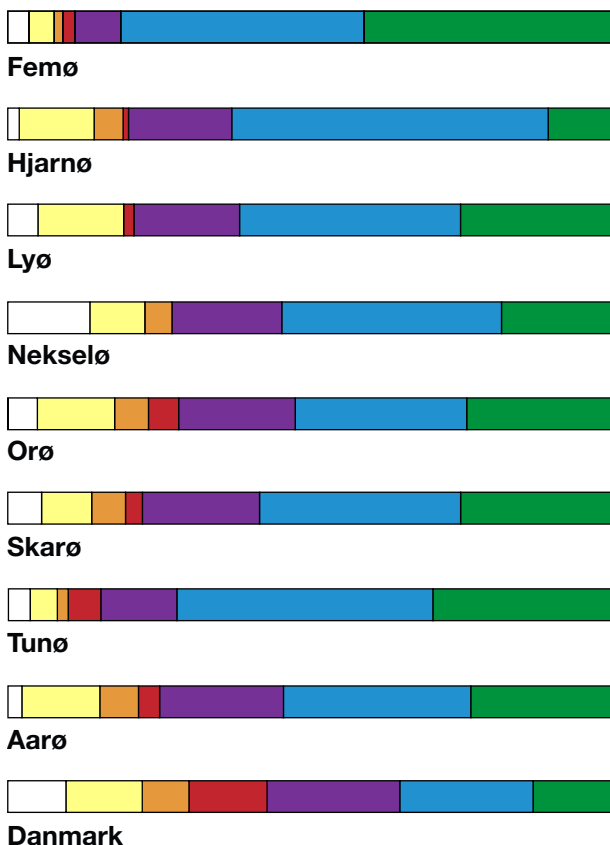
så er det iøjenfaldende, at „fjern-øer“ (øer med mere end en halv times sejlads) som Anholt, Tunø, Endelave, Sejerø og Omø er i stand til, med små udsving, at udvise så stor stabilitet i befolkningstallet. Forklaringerne er igen sikkert mange, men et godt bud er, at tilstedeværelsen af en ø-skole er en vigtig forklaring. For „fjern-øer“ uden en skole er odds'ene ihvertfald hårde.

Og der er øer, hvor befolkningssammensætningen med lidt god vilje ligner det danske gennemsnit, hvis man ser bort fra gruppen 18 - 34 år. Ja, på øer som eks. Barsø, Strynø, Egholm og Neksø kan man vel nærmest tale om en skæv befolkningssammensætning med omvendt fortegn, hvor bleskift og MP3-afspillere dominerer ø-livet. Og nu skal man jo ikke måle øernes sundhedstilstand alene på antallet af beboere. Det er svært at nikke helt genkendende til ovenstående sort-hvide billede af øernes tilstand, når man ved, hvor mange engagerede øboere, der gør en forskel og en stor frivillig indsats for at skabe liv på de små øer.

Claus Jensen

Befolkningsfordeling 2007

Kilde: Danmarks Statistik

Fødevarer-netværk danner rejsehold

Småøernes Fødevarer-netværk har netop dannet et rejsehold, som kan kontaktes for rådgivning. Rejseholdets indsats koncentrerer sig om følgende elementer:

- Udvikling af nye økologiske ø-specialiteter.
- Information om økologi og småskala-produktion.
- Kulinariske temaer.

Hvis der er økologiske producenter, som går med egne udviklingsidéer eller som ønsker at få besøg og få gennemgået mulighederne for udvikling og forædling af produkter i deres virksomhed, så er de velkomne til at kontakte Småøernes Fødevarer-netværkets rejsehold for en nærmere aftale. Kontakt Martin Jørgensen, Skarø, tlf. 6220 1201 eller Kai Winter, Fejø, tlf. 5472 2121

cj

Fejø Retreat, stilhed og nærvær.
www.kroppenssprog.dk

Regioner kan støtte ø-virksomheder

Via EU's Regionalfond kan de fem nye regioner inden længe yde direkte støtte til virksomheder på vores 27 danske småøer. Andre steder i landet skal pengene fra Regionalfonden (som også kaldes Mål 2) kun gå til „bedre rammebetingelser“ for virksomhederne – det vil sige rådgivning, netværk, videndeling osv.

Men på småøerne (og Læsø, Ærø, Langeland, Lolland, Samsø og Bornholm) kan enkeltvirksomheder få direkte støtte til investeringer i anlæg og til udviklingsarbejde.

Ved investeringer i udstyr og bygninger kan ø-virksomhederne få 30 pct. støtte. Når det gælder konsulentbistand til udviklingsarbejde er støttesatsen 50 pct.

Programmet for den danske del af Regionalfonden (2007-2013) træder i kraft i løbet af de næste par måneder. Til den tid er det regionerne, der skal behandle ansøgninger om støtte.

Man kan læse mere om regionalfonden på www.regionalt.dk. Og her kan man finde vej til en af de fem regioner: www.regioner.dk. Man skal typisk have fat på regionens afdeling for regional udvikling.

Man kan også kontakte vores projektmedarbejder Morten Priesholm, som følger regionernes arbejde med regionalfonden. Han har tlf. 38 33 00 67 og mp@danske-smaaer.dk.

mp

Øhavets Smakkecenter indvier nye faciliteter

I dagene 1. - 2. juni fejres det ny smakkecenter på Strynø, som gennem mere end et år har været gennem en om- og nybygning til ca. 10 mio. kr., indvies officielt fredag d. 1. juni fra kl. 15. Udover taler vil der også være lidt til ganen i form af vådt og tørt og musiceren af Sønderborg Amatørorkester. Og dagen efter, d. 2. juni, vil der også være et væld af aktiviteter. Der er gratis adgang til centeret, og i det omfang, der er kapacitet, kan man prøve at sejle en smakkejolle. Følg med i programmet på www.smakkecenter.dk.

cj

Muslingefestival på Fur

Den 26. maj afholder Fur den årlige muslingefestival på havnen. Det plejer at være et stort tilløbsstykke, hvor der er rig mulighed for at smage Limfjordens skaldyr tilberedt på alskens måder ledsaget af kolde drikke og musik. Og man kan få gratis muslinger med hjem sammen med opskrifter, så man selv kan prøve sig frem i køkkenet. Festlighederne på havnen holdes fra kl. 13 - 17, og fra kl. 19 vil der også være musik og dans i festteltet.

cj

Skarø is indtager Sjælland

Britta Tarp, Skarø, producerer is, hvor et højt frugtindhold og birkesaft er blandt hovedingredienserne. Indtil nu har den primært kunne fås i specialbutikker, men nu vil supermarkeds-kæden Irma, der er koncentreret i Hovedstadsområdet have den på hylderne og vil således aftage langt den største del af produktionen.

cj

KALENDER 2007

19. maj:	Majtræsfest på Strynø
26. maj:	Majtræsfest på Avernakø
26. maj:	Muslingefestival på Fur
1. juni:	Bestyrelsesmøde i Sammenslutningen af Danske Småøer
1. - 2. juni:	Indvielse af det ny smakkecenter på Strynø
2. juni:	Generalforsamling i Sammenslutningen af Danske Småøer på Fur
5. juni:	Grundlovsmøde og Åben Ø-dag på Aarø
5. juni:	Åben Ø-dag på Avernakø
9. juni:	Åben Ø-dag på Agersø og Omø
10. juni:	Informationsmøde og stiftende generalforsamling af Småøernes aktionsgruppe
29. juni - 1. juli:	Ølympiade på Avernakø
1. august:	Ansøgningsfrist til Skov- og Naturstyrelsens §4-midler (ø-støtte)

Hvis man ønsker arrangementer bragt i kalenderen, der kan have interesse for andre øboere eller for støttemedlemmer, så skriv til sekretariatet@danske-smaaoer.dk.

Menighedsrådsseminar på Strynø

I dagene 19.- 20. april afvikledes et velbesøgt seminar for menighedsrådsmedlemmer og præster på de små øer. I alt 26 deltagere fra 10 forskellige øer. Efter at embedet på Lyø for nyligt blev nedlagt er der blot 11 fastboende præster tilbage på øerne. Og Kresten Drejergaard, Biskop for Fyns Stift, var en af oplægsholderne ved seminaret, og som beslutningstager bag nedlæggelsen af præstestillingen, så benyttede Faaborg-øernes menighedsråd lejligheden til at stille kritiske spørgsmål til den beslutning. Men Drejergaard mener, at modellen på Avernakø og Lyø, hvor ø-præsten også har opgaver på fastlandet ikke har været den store succes. I modsætning til præsteembedet på Strynø, hvor Provst Knud Nielsen residerer, der fungerer ordningen fint. Men Knud Nielsen opfatter sig i ligeså høj grad som præst i Rudkøbing, og har da også 75% af sit virke der. Og han mener også, at en del af fejlen i Faaborg er, at ø-præsterne dér aldrig formelt er blevet indsat i deres embeder på fastlandet, og det måske har givet menighederne dér en følelse af, at de ikke rigtig er deres præster.

Jørgen Anker Jørgensen, fra Landsforeningen af Menighedsråd var også blandt oplægsholderne. Og som tidligere ø-præst har han en solid indsigt i ø-forhold. Og han

Biskop Kresten Drejergaard, Fyns Stift, havde taget turen til Strynø for at debattere præsteembeder på de små øer

opfordrede menighedsrådsmedlemmerne til at være opmærksomme på, at et nyt forslag om lovændring af menighedsrådenes virke vil medføre at menighedsrådene i endnu højere grad er ansvarlige for kirkelivet i sognene. Og uden egen præst, men med skiftende præster på besøg, så kan det måske blive noget af en udfordring.

Som sidste punkt på seminarets dagsorden var et besøg af Kaj Bollmann, generalsekretær i Kirkefondet. Han var nyligt fremme i medierne med den holdning, at der er sogne, især i byerne, der er meget ringere stillet end sogne som eks. på øerne. Og de

holdninger var han ikke bange for at uddybe i selskab med øboere. Han mener, at folkekirken bør være meget mere omkostningsbevidst, og at kirken ikke skal være øernes redningsplanke, når skole, købmand og andre faciliteter er lukket ned. Og, at man i øernes menighedsråd sagtens selv kan stå for en del af de kirkelige ceremonier, eks. ved at afholde degnegudstjenester. Og Bollmans oplæg var selvfølgelig brændstof til en livlig og engageret debat, der afsluttede seminaret. Og det kan næppe overraske, at øboernes ikke var enige i alle Bollmanns konklusioner.

Claus Jensen

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse

Henry Larsen, Sejerø, ansv.h. 59 59 01 67
Dorthe Winther, Omø 58 19 91 80
Mimi Jespersen, Drejø 62 80 08 82
Jørgen Overgaard, Hjørnø 75 68 34 73
Holger Lundgaard, Fur 97 59 32 19
Birgitte Svendsen, Hjortø 62 21 16 61
Jytte Bjergvang, Agersø, 58 19 80 45
Ove Axelsen, Egholm 98 17 49 69
Redaktør: Claus Jensen
Layout: Erik Steenstrup Dyhr
Foto: Claus Jensen, Svend Aage Hansen, Dines Boye Koch

Ø-Posten udgives med tilskud fra Skov-og Naturstyrelsen og EU's Strukturfonde.
Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.
Tryk: Lito Tryk Svendborg
Oplag: 3000
Redaktionen afsluttet 25. april, 2007
Abonnement: 100 kr. pr. kalenderår.
Ø-Posten:
Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996
E-mail: sekretariatet@danke-smaaer.dk
Internet: www.danske-smaaer.dk

Sammenslutningen

af Danske Småøer